

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ιορδάνης Μαρκουλάτος
Κύπρου 7, Ιωάννινα, Τ.Κ. 453 33
Τηλ. 6977715176
E-mail: iordanis68@yahoo.com

Σπουδές

Σεπτέμβριος 1992 - Φεβρουάριος 1999

Διδακτορικό δίπλωμα στη φιλοσοφία (Ph.D.)

Department of Philosophy, Temple University, Φιλαδέλφεια, ΗΠΑ

Θέμα διδακτορικής διατριβής: *Intentionality and Social Ontology: non-representational intentionality as a constitutive aspect of social reality* [Προθετικότητα και Κοινωνική Οντολογία: η μη αναπαραστατική προθετικότητα ως συστατικό στοιχείο της κοινωνικής πραγματικότητας]. Επιβλέποντες καθηγητές: Charles Dyke, Joseph Margolis, Jitendra Nath Mohanty, Κυριάκος Κοντόπουλος, Richard Shusterman.

Σεπτέμβριος 1991 - Ιούνιος 1992

Συμμετοχή στο μεταπτυχιακό σεμινάριο *Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης* του Πολυτεχνείου Αθηνών. [Πρώτος χρόνος (πειραματικής) λειτουργίας του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού προγράμματος.]

Συμμετοχή στο μεταπτυχιακό σεμινάριο Κοινωνικής και Πολιτικής Φιλοσοφίας του Οικονομικού Τμήματος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. [Εναρκτήριο (αν δεν σφάλω) έτος του «Σεμιναρίου Ψυχοπαίδη».]

Σεπτέμβριος 1987 - Ιούνιος 1991

Πτυχίο με ειδίκευση στη Φιλοσοφία

Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ερευνητική δραστηριότητα

Δεκέμβριος 1998 - Δεκέμβριος 2001

Μεταδιδακτορική έρευνα στη φιλοσοφία των κοινωνικών επιστημών.

Department of Sociology, Temple University

[Ατομική έρευνα και συνεργασία με μέλη των τμημάτων Κοινωνιολογίας και Φιλοσοφίας του πανεπιστημίου με σκοπό τη δημοσίευση σειράς εργασιών στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο.]

Ερευνητικά ενδιαφέροντα

Κατά την παρούσα περίοδο, το ερευνητικό μου ενδιαφέρον εστιάζεται στις ανθρωπολογικές διαστάσεις (-προεκτάσεις) της έννοιας του *habitus*, και συναφώς στις κοινωνικο-πολιτικές συνδηλώσεις μιας τέτοιας ανάγνωσης της σκέψης του P. Bourdieu. (Δουλεύω σε σχετική μονογραφία.)

Επίσης, και μετά την ολοκλήρωση της σχετικής μονογραφίας μου, η σκέψη του Merleau-Ponty παραμένει στο κέντρο του ερευνητικού μου ενδιαφέροντος, τόσο σε ό,τι αφορά την αναπόδραστη [και αδιάλειπτη] παρουσία της κατά τη διεργασία μορφοποίησης της

οπτικής του νέου μου βιβλίου, όσο και σε ό,τι αφορά τις αισθητικές (αλλά και ευρύτερα τις κοινωνικές οντολογικές) απόψεις του φιλοσόφου που αποτελούν το επίκεντρο μεταπτυχιακού σεμιναρίου το οποίο παραδίδω τα τελευταία χρόνια, και, ως προς τις δυνατότητες [περαιτέρω] ανάλυσής τους, παρουσιάζονται ανεξάντλητες. Η άοκνη προσπάθεια εις βάθος διδασκαλίας ενός αντικειμένου και [εκ των πραγμάτων] συνεχούς ανανέωσης των διαλέξεων, αποτελεί [σε ό,τι με αφορά] εγχείρημα ξεκάθαρα ερευνητικό, δημιουργικό, συγγραφικό. Μετά την ολοκλήρωση του βιβλίου που γράφω, θα επιχειρήσω να αποτυπώσω το εν λόγω εγχείρημα σε σχετική μονογραφία.

Μελλοντικό μου σχέδιο αποτελεί η επανεπεξεργασία της δουλειάς που έχω κάνει στο παρελθόν για τις επαλληλίες μεταξύ της σκέψης του ύστερου Durkheim και της σύγχρονης θεωρίας της πρακτικής, με σκοπό την ανάδειξη του πλούτου της ντυρκεμιανής οπτικής σε ό,τι αφορά ζητήματα όπως η σωματικότητα, και ιδιαιτέρως οι πολιτικές της λειτουργίες, καθώς και ο συνδυαστικός εμπλουτισμός του τρόπου κατανόησης ζητημάτων όπως η διεργασία ανάδυσης και διατήρησης του κοινωνικού δεσμού, και η συμβολική βία. Νομίζω πως ο καλύτερος τρόπος αξιοποίησης αυτής της δουλειάς θα ήταν η μετεξέλιξή της σε ευσύνοπτη μονογραφία.

Σε άρρηκτη σύνδεση με το παραπάνω, έχω επίσης κατά νου την επεξεργασία μελέτης [είτε κατά κύριο λόγο ιστορικής, είτε συγχρονικής-συστηματικής] αναφορικά προς την [πραγματολογική και αναλυτική] *προτεραιότητα* της *πρακτικής* υφής της ανθρώπινης ύπαρξης, για κάθε *κοινωνική οντολογική* ή και ευρύτερα *κοινωνική αναλυτική* οπτική.

Στα άμεσα ενδιαφέροντά μου εμπίπτουν επίσης οι επαλληλίες, καθώς και οι λεπτές διαφοροποιήσεις, μεταξύ των απόψεων περί εξουσίας των M. Foucault (αφ' ενός) και P. Bourdieu (αφ' ετέρου). Η ερευνητική αυτή προοπτική θα μπορούσε να τοποθετηθεί στο ευρύτερο πλαίσιο μιας συγκριτικής μελέτης των ανθρωπολογικών τους οπτικών γωνιών, και των ηθικο-πολιτικών συνεπειών των όποιων διαφορών τους.

Ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις

Μονογραφίες:

Maurice Merleau-Ponty: Προς μια Οντολογία του Συγκεκριμένου

Εκδόσεις Οκτώ, Αθήνα, Νοέμβριος 2018 (330 σελίδες)

Σώμα και Νόημα: Δοκίμιο Πολιτικής Οντολογίας

Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2006 (224 σελίδες)

Άρθρα:

The Elementary Forms of Social Life: Rereading Durkheim's Genetic Ontology of the Social in Light of Contemporary Practice Theory

Φιλοσοφία: Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Φιλοσοφίας της Ακαδημίας Αθηνών, 50, 2020 (25-54).

Οι Πολιτικές Διαστάσεις της Ενσωμάτωσης: προς μια Πολιτική Φαινομενολογία

Δωδώνη: Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Η Πολιτική Οντολογία του Κοινωνικού Υποκειμένου στο έργο του Pierre Bourdieu, στο Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου των Κοινωνικών Επιστημών, επιμ. Σκεύος Παπαϊωάννου, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2007 (362-377)

Rethinking Intentionality: A Bourdieuan perspective, στο *How Nature Speaks: the Dynamics of the Human Ecological Condition*, Haila, Y. and Dyke C. eds., Duke University Press, Durham and London, 2006 (127-149)

The Secret Life of Things: Rethinking Social Ontology

Journal for the Theory of Social Behaviour, **33** (3), 245-278

John Searle and Pierre Bourdieu: Divergent Perspectives on Intentionality and Social Ontology

Human Studies, **26** (1), 67-96

Embodied Significance in Merleau-Ponty and Bourdieu

Journal for the Theory of Social Behaviour, **31** (1), 1-27

Αδημοσίευτες Εργασίες

Η Σωματικότητα του Νοήματος στη Σκέψη του Merleau-Ponty

Εισήγηση στο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο, *Maurice Merleau-Ponty: Εκατό Χρόνια από τη Γέννησή του*, το οποίο διοργάνωσε ο Τομέας Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στις 5 Μαρτίου του 2008.

Προβληματισμοί και Επισημάνσεις περί της Χρήσης της Έννοιας του Σώματος στη Φιλοσοφία και την Κοινωνική Θεωρία

Εισήγηση σε συνεδρία αφιερωμένη στον Merleau-Ponty στο πλαίσιο του Πανελλήνιου Συνεδρίου Φιλοσοφίας της Ελληνικής Φιλοσοφικής Εταιρίας (Πάτρα, Οκτώβριος 2008).

The Politics of Embodiment

Επίσης, τα τελευταία χρόνια, συμμετείχα, με εισήγηση, στις ακόλουθες εκδηλώσεις—τα σχετικά κείμενα δεν δημοσιεύτηκαν:

Συμμετείχα ως συνδιοργανωτής, και ως ομιλητής, σε Επιστημονική Ημερίδα στη μνήμη του αγαπημένου μου δασκάλου Αιμίλιου Μεταξόπουλου, με τίτλο «Αιμίλιος Μεταξόπουλος: 30 χρόνια από την εκλογή του στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων» [25/5/2015]. Ο τίτλος της εισήγησής μου ήταν: Το Νόημα της Απουσίας.

Συμμετείχα στο 3ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ψυχολογικής Εταιρίας Βορείου Ελλάδος, με τίτλο «Ψυχολογία και Εκπαίδευση: Σύγχρονοι Προσανατολισμοί και Εφαρμογές» [Ιωάννινα, Συνεδριακό Κέντρο «Κάρολος Παπούλιας», 9-11/10/2015], στην ενότητα «Η Συνείδηση από Διαφορετικές Θεωρητικές και Μεθοδολογικές Κατευθύνσεις» (9/10/2015). Η εισήγησή μου είχε τίτλο: Η Γόνιμη Διεύρυνση της Έννοιας της Συνείδησης στη Σκέψη του Maurice Merleau-Ponty.

Συμμετείχα σε Επιστημονικό Συμπόσιο προς τιμήν του αγαπημένου μου δασκάλου Παναγιώτη Νούτσου, με τίτλο «Το Πεδίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Φιλοσοφίας» [5-6/5/2017]. Η εισήγησή μου είχε τίτλο: Το Κοινωνικό και Πολιτικό Πεδίο.

Τέλος, συμμετείχα, στις 4 Οκτωβρίου του 2017, στο Πανελλήνιο Συνέδριο «Maurice Merleau-Ponty, “δρόμοι της φιλοσοφίας”» που έλαβε χώρα στο Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών. Η εισήγησή μου είχε τίτλο: Μια Οντολογία του Συγκεκριμένου ως Πολιτισμική Ανάγκη.

Πανεπιστημιακό διδακτικό έργο

Ακαδημαϊκά έτη 2006-2007 έως και 2018-2019

Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (και στη συνέχεια Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Φιλοσοφίας, Τομέας Πρακτικής Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής)

Αρμοδιότητες

- Οργάνωση-παρουσίαση υλικού για τα προπτυχιακά μαθήματα, *Σύγχρονη Φιλοσοφία, Κοινωνιολογία, Επίκαιρα Φιλοσοφικά Προβλήματα, Φιλοσοφική Ανθρωπολογία, Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία*, καθώς και για τα μεταπτυχιακά μαθήματα, *Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών, Αισθητική, Φιλοσοφική Ανθρωπολογία*.
- Συνεχής συνεργασία με τους φοιτητές αναφορικά με τον προγραμματισμό υποχρεωτικής σεμιναριακής παρουσίασης και υποχρεωτικής τελικής εργασίας.

Στο προπτυχιακό επίπεδο, τα μαθήματά μου επιδιώκω να είναι σεμιναριακού τύπου, τόσο ως προς τον τρόπο παρουσίασης του υλικού, όσο και ως προς τους απαιτούμενους τρόπους συμμετοχής των φοιτητών σε αυτά, εκτός βεβαίως από τις περιπτώσεις των *υποχρεωτικών* μαθημάτων (όπου, και εκεί, από τη δική μου τουλάχιστον πλευρά, καταβάλλω ανάλογες προσπάθειες, όσο βεβαίως αυτό είναι αντικειμενικά δυνατό).

Στο μεταπτυχιακό επίπεδο, προϊόντος του χρόνου, τα μαθήματά μου λαμβάνουν (όλο και περισσότερο) τη μορφή της προσεκτικής, κάποτε σχολαστικής, ανάγνωσης αποσπασμάτων πρωτότυπων κειμένων, και του διεξοδικού εννοιολογικού τους σχολιασμού-εμβάθυνσης. Η συγκεκριμένη άτυπη μέθοδος, εφόσον ακολουθείται με συνέπεια, καθιστά κάθε στιγμή της διδασκαλίας πρόκληση, διότι, ενώ απαιτεί ενδελεχή προετοιμασία, ταυτόχρονα εντείνει [παρά περιορίζει] την ανοιχτότητα, την εν δυνάμει απροσδιοριστία, του διδακτικού γεγονότος [τόσο ως προς τον τρόπο παράδοσης, όσο και ως προς τους τρόπους πρόσληψης του υπό επεξεργασία υλικού από το ακροατήριο]. Όσο περισσότερο εις βάθος είναι οι αναλύσεις που παρουσιάζονται κατά την παράδοση, τόσο

πιθανότερο είναι να οδηγηθεί η συζήτηση, ανά πάσα στιγμή, προς απρόβλεπτες κατευθύνσεις. Όπως συνειδητοποιώ [ολοένα και εντονότερα] στην πάροδο του χρόνου, η [αμοιβαίως ενισχυτική] διαλεκτική μεταξύ της εκ των προτέρων δόμησης μιας διάλεξης, και των [εκ των πραγμάτων] απαιτούμενων, ή και επιβαλλόμενων, αυτοσχεδιαστικών εκτροπών από το προγραμματισμένο, απαιτεί [εκ μέρους του διδάσκοντος] ένα επίπεδο αφομοίωσης του υλικού του μαθήματος, και συναφούς εγρήγορσης, ασύγκριτα οξύτερο από αυτό μιας εν πολλοίς ελεγχόμενης διάλεξης.

Θεματολογία (ενδεικτικά)

Σύγχρονη Φιλοσοφία

- *Η κοινωνική οντολογία του Pierre Bourdieu*
- *Ο πολιτικός χαρακτήρας της κοινωνικής πραγματικότητας στο έργο του Pierre Bourdieu*
- *Maurice Merleau-Ponty: η έννοια του σώματος στη σύγχρονη φιλοσοφία*

Κοινωνιολογία

- *Η κοινωνική οντολογία του Emile Durkheim*

Επίκαιρα Φιλοσοφικά Προβλήματα

- *Η έννοια της εξουσίας στο έργο των Michel Foucault και Pierre Bourdieu*

Φιλοσοφική Ανθρωπολογία

- *Η διάκριση σώματος-νου στο έργο του John Searle*
- *John Searle: η διάκριση νοητικού-φυσικού στη σύγχρονη φιλοσοφία του νου*
- *Η οντολογία του ασυνειδήτου στη σκέψη των Sigmund Freud και John Searle*
- *Η έννοια του σώματος στο έργο του Maurice Merleau-Ponty*

Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία

- *Σύγχρονα ρεύματα κοινωνικής θεωρίας: Habermas, Foucault, Lyotard, Latour, Bourdieu, Butler*

Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών-Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας

- *Η κοινωνική οντολογία του Pierre Bourdieu*

Αισθητική

- *Σώμα και τέχνη στη σκέψη του Maurice Merleau-Ponty*

Ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 (εαρινό εξάμηνο)

Λέκτορας (με σύμβαση του άρθρου 5 του Π.Δ. 407/1980), Τμήμα Φιλοσοφίας, Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Πατρών

Αρμοδιότητες

- Οργάνωση-παρουσίαση υλικού για τα μαθήματα, *Θέματα Κοινωνικής Φιλοσοφίας 20^{ου} Αιώνα: Θέματα Κοινωνικής Οντολογίας και Επεξεργασία Φιλοσοφικών Θεμάτων.*
- Συνεχής συνεργασία με τους φοιτητές αναφορικά με τον προγραμματισμό υποχρεωτικής σεμιναριακής παρουσίασης και υποχρεωτικής τελικής εργασίας.

Ακαδημαϊκό έτος 2000-2001

Adjunct Professor, Department of Philosophy, LaSalle University, Φιλαδέλφεια, ΗΠΑ

Αρμοδιότητες:

- Οργάνωση-παρουσίαση υλικού μαθημάτων *Φιλοσοφικής Ανθρωπολογίας και Ηθικής Φιλοσοφίας.*

- Συνεχής εποπτεία των φοιτητών σχετικά με την πορεία τους στο μάθημα και, ειδικότερα, αναφορικά με την επιλογή και ανάπτυξη θεμάτων υποχρεωτικών γραπτών εργασιών (τριών ανά μάθημα).

Ακαδημαϊκόέτος 1999-2000

Adjunct Professor, Department of English and Philosophy, Drexel University, Φιλαδέλφεια, ΗΠΑ

Αρμοδιότητες:

- Οργάνωση-παρουσίαση υλικού μαθημάτων *Εισαγωγής στην [Προτασιακή και Συμβολική] Λογική*.
- Σχεδιασμός και διενέργεια εβδομαδιαίων εξεταστικών δοκιμασιών που αθροιστικά καθόριζαν τη βαθμολογία κάθε φοιτητή.
- Συνεχής συμβουλευτική επαφή με τους φοιτητές για την πορεία τους στο μάθημα.

Λοιπή ακαδημαϊκή δραστηριότητα

Τα τελευταία χρόνια, είμαι μόνιμο μέλος των επιτροπών για τον ορισμό της ύλης και τη διεξαγωγή των εισαγωγικών εξετάσεων για το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών *Ελληνική Φιλοσοφία – Φιλοσοφία των Επιστημών*, στην ενότητα *Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών*.

Υπήρξα επίσης, κάποιες φορές, μέλος της επιτροπής διεξαγωγής των κατατακτηρίων εξετάσεων [για εισαγωγή στο τμήμα] ως εξεταστής και διορθωτής.

Έχω υπάρξει, για κάποια χρόνια, Επιμελητής του οδηγού σπουδών του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών *Ελληνική Φιλοσοφία – Φιλοσοφία των Επιστημών*.

Έχω επίσης υπάρξει μέλος αρκετών εξεταστικών επιτροπών μεταπτυχιακών εργασιών και διδακτορικών διατριβών [στο τμήμα μας, σε όμορα τμήματα του πανεπιστημίου μας, και σε συγγενή τμήματα άλλων ελληνικών πανεπιστημίων], καθώς και επιβλέπων ορισμένων μεταπτυχιακών εργασιών. Θέλω να σημειώσω πως, υπό τη συγκεκριμένη ιδιότητα, θεωρώ [φιλοσοφικά και βιωματικά] απολύτως κομβικό καθήκον μου τη συνεπή, κάποτε δύσκολη, προσπάθεια να οικειώνομαι (όσο αυτό είναι δυνατό) την οπτική του γράφοντος, και [συνεπώς] να επιχειρώ να θέτω ερωτήματα τα οποία, ενώ είναι αναπόφευκτα μέρος μιας ευρύτερης δικής μου συλλογιστικής, *αφορούν*—και, κατ' επέκταση, κατ' αρχήν *δικαιώνουν*—τον γράφοντα, δηλαδή το αποτέλεσμα της δουλειάς του *έτσι όπως διαμορφώθηκε*. Θεωρώ πως η παραπάνω αδιάπτωτη μέριμνα ορίζει την *ουσία* του ρόλου μου ως εξεταστή, χωρίς [καθόλου] να ισοδυναμεί με άκριτη αποδοχή των παρουσιαζόμενων απόψεων. Το αντίθετο μάλιστα: ο εξεταστής οφείλει να έχει αντιληφθεί τη δουλειά του εξεταζόμενου «από τα μέσα» ώστε να είναι σε θέση να θέτει τα πλέον διεισδυτικά ερωτήματα. Ιδιαίτερος τα τελευταία χρόνια, βρίσκομαι διαρκώς σε συνεννοήσεις με μεταπτυχιακούς φοιτητές μου, καθώς και με φοιτητές όμορων τμημάτων του πανεπιστημίου μας, με την προοπτική να αναλάβω την επίβλεψη των μεταπτυχιακών τους εργασιών (ή να συμμετάσχω, με ουσιαστικό τρόπο, στις τριμελείς τους επιτροπές). Κάποιες εξαιρετικές δουλειές έχουν παραχθεί. Κάποιες άλλες, ίσως επίσης εξαιρετικές, βρίσκονται στο στάδιο της δημιουργίας τους.

Λοιπό διδακτικό έργο

Σχολικά έτη 1993 – 1997

Μέλος διδακτικού προσωπικού ομογενειακών σχολείων Ελληνικής γλώσσας στην πόλη της Φιλαδέλφειας, ΗΠΑ.

Ευρύτερη επαγγελματική εμπειρία

Δεκέμβριος 1998 - Δεκέμβριος 2001

Associate Director, Center for Hellenic Studies, Temple University

Αρμοδιότητες:

- Διεύθυνση-λειτουργία του γραφείου του κέντρου.
- Σύνταξη-επιμέλεια του διμηνιαίου ενημερωτικού και επιστημονικού δελτίου του κέντρου, *Παιδεία*.
- Οργάνωση-ενημέρωση της βιβλιοθήκης-σπουδαστηρίου του κέντρου.
- Σύμβουλος εκπαίδευσης για τα κοινοτικά σχολεία Ελληνικής γλώσσας της περιοχής.
- Διοργάνωση ακαδημαϊκών και πολιτιστικών εκδηλώσεων (διαλέξεων, ημερίδων, συνεδρίων, εκθέσεων, θεατρικών παραστάσεων).

Υποτροφίες

- Υποτροφία μεταδιδακτορικής έρευνας [Post-Doctoral Fellowship], Department of Sociology, Temple University, 1999-2001.
- Υποτροφία ολοκλήρωσης διδακτορικής διατριβής [Dissertation-Completion Fellowship], Graduate School, Temple University, 1997.
- Απαλλαγή διδάκτρων [Tuition Remission], Department of Philosophy, Temple University, 1993.
- Υποτροφία μεταπτυχιακών σπουδών, Fulbright Foundation, 1992-1997.

- Υποτροφία προπτυχιακών σπουδών, Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, 1987-1991.

Ξένες γλώσσες

Αγγλικά, Γαλλικά